

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrid.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravištvu se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopolni n. se pošiljajo le uredništvu.

Vrednina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravištvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1.60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solški ulici in Jellersitz v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

Izhaja trikrat na teden v šostih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, s jutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi 1 K 20 h ali gl. 1.60. Posamične številke stanejo 10 vin. Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri dopoldne.

Naročnino sprejema upravištvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlave naročnika se ne odzivamo.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsake vrste. Večkrat po pogodbi. — Večje orke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Socijalni demokratizem pa kmečki stan.

Na Krasu, 29. avgusta 1903.

Obstoječe socijalne razmere nanašajo, da je nezadovoljnost skupna last ogromne večine slojev našega prebivalstva. V nezadovoljnosti leži kal želje in hrepenenja po boljšem. Si želijo in temu hrepenenju vstreza najbolj socijalno demokratični program, ki obeta končni razpad danes obstoječe politične oblasti in prehod iste v združeni in organizovani proletarijat z nedvomno udružbitvijo vseh produktivnih sredstev.

Današnja socijalna demokracija, ki se je porodila v velemestih in industrijskih središčih — če tudi ne načeloma — je vendar dejanski stranka obrtnih, industrijskih delavcev in so tudi le-ti nje glavna in skoro izključna zaslomba in moč.

Navadno je torej, da so, ko so se pred par leti v prvo pojavili rdeči oblaki na krasnem obzorju, tudi uprizorili prvi izliv nazorov socijalnega demokratizma v cvetoči polnoobratni N. brežini in le-tu hipoma pridobili za se vse, kar giba in deluje po kamnolomih.

Ker pa izvaja socijalizem lastno potrebo bitnosti in obstanka iz delovanja onih v našem gospodarskem redu živečih razvojnih zakonov, katerih končni posledek more le ta biti, da se samosvojno oživotvori novi gospodarski princip za vse, je umevno, ako je prepričanja, da pripada tudi poljedelec vsled notranje razvojne sile socijalizmu.

In že pri prvem nastopu v Komnu dne 5. julija t. l. sta povdarjala „sodruge“ Kopač pa Linhard, da kmečki stan nima trajnega obstanka, da mu primanjkuje življenjske moči, da mora propasti in preiti prej ali slej v tabor socijalne demokracije.

Dokazano je sicer že danes, da so to le pobožne želje in teorije socijalistov, katere izvajajo iz Marxovega na splošno ukrojenega načela o gospodarsko-razvojnem zakonu.

Pred desetletji, ko so Rusija, Balkan in prekomorski kraji jeli dovaževati žito in druge poljske pridelke v naše in druge dežele, so začeli prorokovati na vseh koncih in krajih

skorajšnji pogin kmečkega stanu. Do tega ni prišlo. Marveč pokazalo se je, da se je kmečki stan celo vtrdil in ojačil. Res je sicer, da je vsled slabih letin, dolga, neznosno visokih davkov in doklad, brezobzirnega izterjevanja istih, oblastnega obnašanja gosposke, grozno krčevitega postopanja dežele in države pri dovoljenju nujno potrebnih gmočnih in drugih podpor — zgubil naš kmet kmečki ponos, upanje v boljšo bodočnost, zaupanje v lastno moč in samega sebe, in da je vsled tega kolikor toliko uglajena pot začasno vspešni socijalistični agitaciji.

Iz navedenih vzrokov je omogočen socijalistom začasen uspeh, trajen nikoli. Naš kmet živi, deluje in se trpinči za ohranitev in poboljšanje podedovanega ali pridobljenega premoženja. Vse ga veže na domačo lastno hišo in družino. Pri kmetu sploh socijalizem ne more priti do veljave, do vpoštevanja pa v toliko, kolikor se strinjajo nekoja načela s koristmi kmečkega stanu.

Boj socijalizma proti kapitalizmu in zasebni lasti je tudi boj proti ohranitvi in obstanku kmečkega stanu. — p —

Zveza slovenskih posojilnic v Celju.

O obnem zboru „Zveze slov. posojilnic“ v Celju dne 8. t. m. smo že poročali na kratko. Došel nam je pa še daljši članek, kateri se glasi tako-le:

Dne 11. avg. t. l. stopil je v veljavo zakon od 10. julija 1903. št. 133. drž. zak., kateri določuje, da morajo zadrage, osnovane na podlagi zakona od 9. aprila 1873. št. 70. drž. zak., kakor posojilnice, kmetijske in druge zadrage, ter društva, osnovana na podlagi zakona od 26. novembra 1852. ter 1. junija 1889. in 11. junija 1894. dati pregledovati svoje poslovanje in upravo najmanj vsako drugo leto po posebnem, strokovno izobraženem revizorju.

Takega revizorja nastavi sodišče za zadrage, za društva pa namestništvo.

Ako pa obstojijo zveze zadrug in društev, ki imajo več kot 50 članov, imajo take zveze pravico si same takega revizorja, katerega potem vlada potrdi, nastavit.

Ta zakon dal je povod, da je „Zveza slovenskih posojilnic v Celju“, katera obstoji sedaj že 20 let, spremenila svoja pravila ter jih prilagodila novim zahtevam tega zakona.

Dne 8. avgusta t. l. bil je v Celju mnogostevilno obiskan občni zbor „Zveze slovenskih posojilnic“, pri katerem so se spremenila njena pravila tako, da morejo k isti, katera je dozdaj imela za člane „amo posojilnice, pristopiti tudi ostale registrovane zadrage in druga društva, osnovana na podlagi zakona od 9. aprila 1873. št. 70. drž. zak. in od 26. novembra 1852.

K „Zvezi slovenskih posojilnic“ v Celju pristopajo torej zanaprej lahko tudi kmetijske zadrage, kakor tudi druge zadrage, ki so osnovane na združnih principih.

Ta sklep je velikega pomena, kajti kmetijske ter druge zadrage, kakor n. pr. „Rinka“, „Lastni dom“, „Diana“, „Imeljarsko skladišče“ itd., katere po prejšnjih pravilih niso mogle pristopiti k „Zvezi slovenskih posojilnic“, to sedaj lahko store.

Se važnejši sklep storila je pa „Zveza slovenskih posojilnic v Celju“, da je v svoje namene sprejela tudi pospeševanje denarno zmene, ozir. zravnave med posameznimi člani po svoji denarni centrali.

Denarna centrala pa bode po teh pravilih „Posojilnica v Celju“, s katero sklene „Zveza slovenskih posojilnic“ posebno pogodbo, vsled katere prevzame „Posojilnica v Celju“ zavezo, dovoljevati in dajati članicam „Zveze“ kredit, ter sprejemati od njih denar na obrestovanje.

Po tem načinu bode dovoljevala in odprla „Posojilnica v Celju“ s posredovanjem „Zveze slovenskih posojilnic v Celju“ posojilnicam in drugim članom odprti kredit do določene visokosti, katera se dotičnim članom naznani.

Dotična posojilnica, katera potrebuje denar iz tega odprtega kredita, obrnila se bode, če treba, tudi brzojavno na „Posojilnico v Celju“, in bode ista njej, ako treba, tudi brzojavnim potom nakazala potreben denar v mejah odprtega kredita.

Ker je celjska posojilnica najmočnejša posojilnica na Slovenskem, je ista gotovo

tudi v prvi vrsti poklicana in tudi v prvi vrsti zmožna najuspešneje delovati v tem oziru ter postreči drugim posojilnicam in zadrugam v vsakem trenutku s potrebno svoto.

Taka centrala je slovenskim posojilnicam dozdaj manjkala in so bile posojilnice večkrat lahko v velikih zadregah, ako so morale nenadoma kake večje vloge izplačevati, pa niso imele za to dovolj gotovega denarja.

Tej neugodnosti bode sedaj konec.

„Zveza slovenskih posojilnic v Celju“ imela je že dozdaj svojega revizorja.

Ker obsega več članic, kakor postava zahteva, namreč ne samo 50, ampak 112, ima pravico, da si sama nastavi svojega revizorja, katerega potem vlada potrdi.

„Zveza“ je že predložila svoja prena-rejena pravila ministrstvu v odobrenje ter je osemem prosila za priznanje pravice nastavit revizorja.

Ker, kakor čujemo, deželna in državna sodišča že sedaj pozivljajo zadrage, da naznani, kakšnemu načinu revidiranja se bodo podvržle, opozarjamo slovenske posojilnice in zadrage, da, katere še niso pristopile „Zvezi“, naj to store in potem naznani, da se bodo dale pregledovati po revizorju „Zveze slovenskih posojilnic v Celju“.

DOPISI.

Iz Vidma, 1. septembra. (Kralj in kraljica v Vidmu). — Minuli so slavnostni dnevi, ko smo veličastno sprejeli svojega kralja in kraljico. Sprva je bilo namenjeno, da pride samo kralj, ali na posebno prošnjo je došla tudi naša prekrasna kraljica, ki je bila tudi res središče vsega slavlja! Brez nje bi bila vsa slavnost bolj klaverna.

Toda ves čas slavnosti sem opazoval, da mi podaniki italijanske zvezde ne znamo prirediti takih in tako viharjih ovacij kakor naši avstrijski Italijani, ko prihajajo sem k nam. Brez dragih gostov iz Gorice, Trsta, Istre in iz cele naše Furlanije bi ne bilo nikdar tako presrečnega slavlja, kakoršnega sta bila deželna kralj in kraljica povsod, kjerkoli sta se pokazala. Zato smo jim mi, oduševljeni oboževalci svoje kraljice, prav od srca hvaležni,

tastih lic, kakor jeseni breskev; njegove nežne brke so delale na gornji ustnici popolnoma ravno črto; zdelo se je, da se njegove roke boje povesiti se, da bi ne zatele žile, in zdaj pa zdaj se je vsčipnil v uhijaje, da bi zadobili nežen, prosojen inkarnat. Iz navade je govoril malo in počasi, pozdravljaj mnogo, smejal se brez hrupa in kazal pri tem svoje lepe zobe, za katere je, tako se je zdelo, skrbel, kakor sploh za vso svojo osebo, nenavadno vestno. Na vprašanje svojega prijatelja je v potrdilo pokimal z glavo.

Bilo je, kakor da je to potrdilo pokončalo vse dvome z ozirom na pas; zato so ga še nadalje občudovali, ali več niso govorili o njem; in po nakratnem preobratu mislij se je zabava kar obrnila na drug predmet.

»Kaj mislite o tem, kar pripoveduje Calais-jev konjar?« vpraša neki drug mušketir, ne da bi se obrnil naravnost na kako določeno osebo, ampak nasprotno stavi vprašanje čisto splošno.

»In kaj pripoveduje?« vpraša Porthos samo-zavestno.

»Pravi, da je srečal v Bruselju Rocheforta, udanega kardinalovega pristaša, preoblečenega v kapucince; tako je ta prokleti Rochefort prevaral gospoda de Laigues kakor tepca, kar je tudi.«

»Kakor resničnega tepca,« pristavi Porthos. »Ali je pa stvar tudi gotova.«

»Pravil mi jo je d' Aramis,« odvrne mušketir.

»Res?«

»Ah! saj dobro veste, Porthos,« pravi Aramis,

Ta mušketir je prišel ravnokar s straže, tožil, da je hripav ter zdaj pa zdaj prisiljeno pokašljeval. Tudi je imel, kakor je rekel, samo zaradi tega na sebi plašč, in dočim je on govoril z visoko dvigneno glavo, ponosno si gladé svojo brado, so drugi navdušeno opazovali vezeni pas in d' Artagnan bolj nego vsak drugi.

»Kaj hočete,« pravi mušketir, »moda zahteva tako; sam vem, da je neumno, a je pač moda. Sicer mora pa človek očetovsko dedščino tudi porabiti v kak namen.«

»Ah, Porthos!« zakliče jeden izmed poslušalcev, »vendar nas ne poskušaj prepričati, da je ta pas dar očetove velikodušnosti. Dobil si ga pač od dame z zastrtim obličjem, s katero si bil, ko sem te srečal predzadnjo nedeljo pred vrati Saint-Honoré.«

»Ne, na mojo čast in plemiško besedo; kupil sem si ga sam in za svoje lastne groše odvrne oni, ki ga je drugi imenoval Porthos.

»Gotovo,« pravi neki drug mušketir, »ker sem kupil svojo novo mošnjo s tem, kar mi je dala ljubica v staro.«

»Tako je,« odvrne Porthos, »in dokaz je, da sem dal zanj dvanajst pistol.«

Občudovanje se je pomnožilo, dasi je dvom trajal še vedno.

»Ali ni tako, Aramis?« pravi Porthos in se obrne k drugemu mušketirju.

Ta mušketir je bil popolno nasprotje onega, ki ga je vprašal in imenoval Aramis. Bil je mlad mož, komaj dvaindvajsetih do trindvajsetih let, naivnega in sladkega obličja, mirnih črnih oči in rožnatih, žame-

Trije mušketirji.

Napisal Alexandre Dumas.

(Dalje.)

Ker je bil množici dvorjanov gospoda de Tréville popolnoma neznan in so ga prvič videli na tem kraju, so ga vprašali, česa želi. Na to vprašanje je d' Artagnan prav ponižno povedal svoje ime, opiral se na svoje pravo kot rojak in prosil komornika, ki mu je stavil to vprašanje, da bi v njegovem imenu prosil gospoda de Tréville za kratko avdijenco, kar mu je ta tudi na način pokrovitelja obljubil javiti ob svojem času in na svojem mestu.

Ko se je d' Artagnan nekoliko zavedel od svojega prvega presenečenja, je imel torej čas ogledati si še obleke in obraze.

Središče živahne skupine je bil mušketir visoke rasti, ponosnega obraza in nenavadne noše, ki je obračala nanj splošno pozornost. V tem hipu ni imel na sebi suknje uniforme, ki pa sicer sploh ni bila obilgatna v tej dobi manjše prostosti, a večje neodvisnosti, ampak nebesno modro suknjo, ki je bila že nekoliko zagorela in je hotela kazati niti, in nad to suknjo krasen, z zlatom vezen pas, ki se je svetil kakor školjke, s katerimi se pokrije voda v svitem solnčnem siju. Dolg žametast plašč škrlatasto-rdeče barve je prikupljivo padal čez ramena in pustil spredaj prost samo lesketajoči se pas, na katerem je visel velikansk meč.

da so dosli sem k nam v tako ogromnem številu.

Ze na kolodvoru so bile med onim malim številom dam, ki so imele sprejeti kraljico, tudi zastopnice z ene strani, med njimi dve dami iz uredništva „Corriere Friulano“. — In te pogumne dame, ki se ne bojé črne pike v knjige vaše policije, so vživale ves čas naše simpatije!

Avstrijske Italijanke so se odlikovale tudi pozneje, ko je sprejemala kraljica Jelena deputacije. V imenu Tržačank je govorila gospica Lucilla Muratti, ki biva sicer v Vidmu, ker je bil njen oče izgnan radi prevelikega patrijotizma; gospica Muratti je v Vidmu jako čislana. Ona je pokl. nila kraljici v imenu Tržačank prekrasen šopek s trobojnimi trakovi (zelen, bel, rdeč) in z grbom tržaškega mesta, nad katerim je plavala „stella d'Italia“. V svojem kratkem nagovoru je zagotovila kraljico, da jej bodi to cvetje „quale pegno d'amore e devozione delle donne triestine.“

Šopek Goričank je bil okrašen z belimi in modrimi trakovi; na enem je bil naslikan goriski grb, na drugem pa: Gorizia. Tudi malo besed dovolj pové, ako pridejo iz srca in najdejo odmev v srcu. V tem slučaju je bilo gotovo združeno oboje. — Kraljica je povedala, da je že bila v Gorici.

Tretje v družbi dam, ki so bile sprejete, so bile gospe in gospice iz Št. Petra ob Nadizi, še pred kratkim imenovanega: Št. Peter Slovenski (San Pietro degli Slavi). Gospa Musoni je poklonila kraljici prekrasen šopek cvetlic, a z njega so viseli v prelepi slogi trobojni trakovi: italijanski in slovenski, a na slovenskem traku je je bil slovenski napis: „Svoji kraljici prebivalci Št. Petra ob Nadizi“. — Kraljica se je neizmerno razveselila tega šopka in vse navzoče dame so opazile na njej neko posebno ginjenost. — In tresočim glasom je zahvalila Slovenke za dokaz ljubezni in zvestobe. Govorila je pa italijanski.

Profesor preč. g. Ivan Trinko je pozdravil kraljico — po srbski v imenu beneških Slovencev.

Trije šopki: tržaški, goriski in slovenski so pozneje krasili voz kraljice. Kralj je vtrgal iz slovenskega šopka cvetko ter si jo zataknil na prsi, rekoč: To je cvet mojih Slovanov (Ecco il fiore dei miei Slavi!).

Ali se ne glasijo čudno te novice iz Italije?! Doma ste slovenski Goričani in Tržačanje v neprestanem ravsu in kavsu z italijanskimi gospodovalci, ki vam ne privoščijo življenja ter preganjajo vašo narodno trobojnico, — tu v Italiji pa so se njihovi šopki in grbi družili s slovensko trobojnico, da pršli so v družbo — slovenske besede na trobojnem traku Slovencev iz kraljestva. Ali ni to pomemben znak, kako mora kdaj prenehati boj med Slovani in Italijani? Jaz sem uverjen, da se združita kdaj ves slovanski in

romanski svet proti skupnemu sovražniku — Germanu!

Podbrdo, dne 25. avgusta. — Skoro ni tedna, da ne bi citali v „Primorskem listu“ dopisa iz Podbrda, kjer se navadno napada lukajenje naprednjake, kateri pa nimajo po 23½ ure prostega časa na dan, da bi mogli odgovarjati na vse lazi in jezuitska zavijanja patentiranih lažnikov iz farovža. Ali če se struno le preveč napenja, ista poti. Tako je tudi z našo potrpežljivostjo, katera je povsem izčrpana, in mi ne bomo več molčali. V bodoče mi ne bomo več slepo molčali na vse lazi, ampak bomo vračali vsak napad z bogatimi obrestmi vred. To naj izvolijo vzeti na znanje dopisniki, kateri imajo poseben patent za laganje.

Toda k stvari!

Žegnani dopisnik v „Pr. Listu“ od 19. avgusta je postal naenkrat velik prijatelj šole in veseli se, da zgradba šolskega poslopja tako lepo napreduje. Hinaenci! Ko bi bilo na dopisniku „Pr. Lista“, bi mi sploh ne imeli nikakoga pouka. Sam skrajno bedast, tako da kmalu pozabi se tisto malo, kar so mu slučajno in z veliko muko nabili v trdo butico razni učitelji in profesorji, bi želel, da bi bili drugi še bolj neumni nego je on, da bi jih zamogel farbat po načelih rimskega klerikalizma.

Da se zgradi šolsko poslopje, to je bilo sklenjeno že davno, in občinarji niso zahtevali od kaplana drugo, ko da dovoli v imenu medsebojne ljubezni, da se bode vsilil pouk v kaplaniji še dva meseca, to je do konec šolskega leta. A on, kaplan, on, namestnik Kristusa, on, oznanjevalec vere, katera uči: Otroci, ljubite se med seboj, on, kateri je baš pretečeno nedeljo v cerkvi govoril o ljubezni do bližnjega, on je izjavil, da mu je vseeno, če obstoji med njim in župljani ljubezen ali ne!!!

To so božji namestniki, to so oznanjevali vere ljubezni! Pojte se solit, vi farizeji!! In ti ljudje, kateri so povzročili, da je bila naša deca dva meseca brez pouka, ti ljudje hočejo danes veljati za prijatelje šole! Sicer pa bi zašli predaleč, ko bi hoteli dalje odgovarjati. Zato za danes — pika!

Iz Ročinja. — V „Primorskem listu“ št. 35. se zaganja dopisnik „pravi liberalce“ v našega župana in mu podtika celo — nepostenosti.

Gospod organist mu je nedavno pred vsemi grozil, da mu posveti po časopisih. Dotičnik je bruhnil svojo jezo na župana, ker mu županstvo ni dovolilo zidati podrtga zidu svoje hiše tako, kakor je sam zahteval, in se je držalo tega, kar je v tej zadevi odločila komisija cestnega odbora kanalskega. To ni šlo v glavo organistu, in zato tak izbruh nad županom.

Ni res, kar dopisnik trdi, da je prejšnji župan naročil organistu na dan 18. avgusta cerkveno petje; sedanji župan se je držal v tem obziru kakor prednik. Kedo pa naročuje

petje v cerkvi organistu druge nedelje in praznike v celem letu? Pravi čudež je, da so organist in pevci plačani za celo leto, le na dan 18. avgusta ne.

Županstvo se je udeležilo onega dne sv. maše, čeprav jih dopisnik titulira za liberalce, klerikalci pa se je niso udeležili, ker jim ni bilo zagotovljeno za tisti dan posebno plačilo!

Stara navada je, da je v občini ples enkrat v letu, in sicer na Smežnico, in sedanji župan, ki županuje komaj eno leto dnij, ni temu kriv; odpraviti se pa taka navada ne da kar čez noč, kakor misli gosp. dopisnik.

Ker dopisnik se ne more drugače spasi nad županom, sumniči ga — nepoštenosti; on kupčuje s slamo in senom in sadjem že 20 let in ima pravico kupiti oz. prodati blago vsaki čas. Le jasno na dan z njegovo nepoštenostjo, gospod dopisnik „pravi liberalce“, in tudi z pravim podpisom, da bode mogla o tem sodbo izreči c. kr. sodnija, ker drugače ostane tak dopisnik brez pravega podpisa le lažnjivi obrekovalce in moralni propalica.

Im Vrtojbe. — (Zahvala). — Podpisani Dolnji Vrtojbanci se najtopleje zahvaljujemo gosp. Ivanu Batističu iz Gor. Vrtojbe, bivšemu županu, da je pretečene obč. volitve oni teden popolnoma pošteno in nepristransko vodil. S tem je prihranil rekurze, sitnosti in zavlačenje.

Radi tega mu izrekamo posebno čast za zgorej omenjeno kakor tudi za celi čas njegovega županovanja. Storil je, kar je bilo v njegovi moči v blagor svojih soobčanov, ali vsem vstreci, kdo more to? Zato ponavljamo prisrčno zahvalo in čast. Bog Vas živi še mnogo let.

Dol. Vrtojba, 31. avgusta 1903.

Večina dolj. občinarjev.

Domače in razne novice.

† **Fran Gabršček.** — V ponedeljek zvečer so pokopali na lukajšnjem pokopališču g. Frana Gabrščka, uradnika „Trgovsko-obrtna zadruga“, ki je izdihnil svojo dušo v soboto zvečer ob 9½ v bolnišnici usmiljenih bratov. Pokojnik je bil doma iz Kobarida iz znane rodbine, po domače Komac, odkoder je odšel pred nekaj leti v Kranj in v Trst, in pred 5 leti prišel v Gorico, kjer je bil najprvo uradnik pri „Goriški ljudski posojilnici“ in na to pri „Zadrugi“. Pot življenja mu ni bila s cvetjem posuta, ali ko se je v Gorici udomačil v novem življenju, se ga je lotila neizprosna jetika, ki ga je mučila skoro leto dnij, in končno položila v grob, starega jedva 38 let. Pokojnik je imel v Gorici in drugodi mnogo prijateljev in znancev, nasproti katerim je bil vedno odkrit, in dasi na videz osoren in nepristopen, je kril v sebi blago in čuteče srce. Pogreba se je udeležilo obilo občinstva, znancev in prijateljev, slov. bralno

in podporno društvo s trobojnico. Na krato sta bila položena dva venca: „Trgovsko-obrtna zadruga svojemu uradniku“ in „Prijatelji prijatelju“.

Počivaj v miru!

Umrla je gospa Marija Gabršček, so-proga g. Ivana Gabrščka, c. kr. poštnega uradnika v Gorici. Pogreb bo danes pop; ob 5½. N. v m. p.

Sodnijski pisarniški izpit sta napravila te dni v Trstu gg. Ant. Trampuz in Viktor Nemeec, oba pom. uradnika pri c. kr. okr. sodnji v Komnu. Napravila sta izpit v slovenskem, laskem in nemškem jeziku.

Začetek šolskega leta na c. kr. pripravnici za učiteljska v Podgori pri Gorici bode dne 16. septembra.

VPisovanje bode dne 14. in 15. septembra od 9--12. ure predpoludne v tamšnjem šolskem poslopju.

V ta zavod se sprejemajo kreпки in zdravi dečki, ki so dosegli 14 ali več let — ali pa vsaj 13½ leta svoje starosti in so dovršili z dobrim vspehom ljudsko šolo ali pa kak razred srednjih šol ter se želé posvetiti učiteljskemu stanu.

Za sprejem se zahteva: zadnje šolsko spričevalo, krstni list, spričevalo o stavljenji koz in zdravniško spričevalo, da je zdrav in brez telesnih hib.

Šolnine se ne plačuje, temveč dobe pridni in potrebni učenci nekaj državne podpore na tem zavodu. Vodstvo c. kr. pripravnice za učiteljska v Podgori, dne 31. avgusta 1903.

Poseben vlak je dovoljen na vipavski železnici prih. nedeljo radi semnja v Renčah, ki bode v ponedeljek dne 7. t. m. Odhod iz Ajdovščine ob 12 dop., iz Gorice ob 2:10 pop.

Predstava „Desetega brata“ v Dornbergu. — V nedeljo popoldne je bilo živahno po Vipavski dolini. Iz Ajdovščine se je pomikal vlak proti Dornbergu, iz Gorice je drdral drugi, nalačen občinstva, po cesti pa so se vrstile kocije in lahki koleselji, zardinjere in biciklisti, da so se komaj drug drugemu umikali. Marsikdo jo je krenil peš — vse pa je hitelo v Dornberg. Dasi je pihala prav občutna burja cel popoldan, vendar ni ovirala pritoka ljudij v Dornberg od vseh strani. Pa, saj so imeli predstavljeni v Dornbergu slovečo narodno igro „Deseti brat“, in vse je bilo radovedno, kako se bo igrala, to toliko bolj, ker se je nekaterim zdelo naravnost nemogoče, da bi Dornberžani mogli igrati tako igro. Bili so ljudje, ki so pogumnim možem okoli naprednega dornberškega društva rekali naravnost, da je nemogoče, da čemu se lotevajo take reči, drugi so se muzali tako pomembno, bile so pa tudi taki, ki so jim privoščili blamažo. Ali te ni bilo, marveč je bil vspeh truda in požrtvovalnosti naravnost sijajen. Igra „Deseti

(Dalje v prilogi.)

»saj sem vam samemu pripovedoval sinoči; ne govorimo več o tem!«

»Ne govorimo več o tem, obdržite svoje misli za se!« prične kričati Porthos. »Ne govorimo več o tem! Kuga naj vas vzame! Kako hitro končavate! Kako! Kardinal pusti izvohuni plemiča, ukrasti mu po izdajci, po roparju, po človeku, ki zasluži vislice, njegova pisma in s pomočjo tega vohuna in s pomočjo teh pisem pusti Chalaisu odrezati glavo pod abotno pretvezo, da je hotel umoriti kralja in poročiti Monsieurja s kraljico! Nihče ni vedel besedice o tej zagonetki, vi ste nam jo povedali včeraj v veliko začudenje vseh, in dočim smo še prenečeni vsled tega poročila, prihajate danes in pravite: Ne govorimo več o tem!«

»Torej govorimo o tem! Razmislimo si stvar, če želite,« odvrne Aramis potrpežljivo.

»Če bi bil jaz konjar ubogega Chalaisa,« vsklikne Porthos, »bi imel ta Rochefort prestati nasproti meni neprijeten trenotek!«

»In vi bi imeli potem prestati žalostno četrt ure nasproti rdečemu vojvodi,« pripomni Aramis.

»Ah, rdeči vojvoda! živio, živio, rdeči vojvoda!« odvrne Porthos, ploskaje z rokami in kimaje z glavo. »Rdeči vojvoda je krasen. To besedo jaz razširim, moj ljubi, bodite brez skrbi. Duhovit človek je ta Aramis! Kakšna nesreča, da niste mogli slediti svojemu poklicu, ljubi moj! Kako znamenit abbé bi bil postal iz vas!«

»O, to je samo začasna zakasnitev,« odvrne Aramis, »enkrat postanem vendar. Saj veste, Porthos, da s tem namenom nadaljujem svoje bogoslovne študije.«

»On bo, kakor pravi,« potrdi Porthos, »on bo to prejel ali slej.«

»Prej,« pravi Aramis.

»Samo jedne stvazi pričakuje, da bi hitro prišel do zaključka in zopet oblekel svojo sutano, ki visi pod njegovo uniformo,« opomni neki mušketir.

»In česa pričakuje?« vpraša neki drug.

»On pričakuje, da kraljica podari kroni Francije dediča.«

»Ne šalite se s tem, gospodje,« pravi Porthos; »hvala Bogu je kraljica še v letih, ko ga lahko podari.«

»Pravijo, da je gospod Buckingham v Franciji,« odvrne Aramis z zvitim smehljajem, ki je dal temu navidezno tako priprostemu stavku precej škandalozen pomen.

»To pot se motite, prijatelj Aramis,« ga prekine Porthos, »in vaše hrepenenje po duhovitosti vas vedno silí čez meje; če bi vas slišal gospod Tréville, bi se štele vaše besede v zlo.«

»Ali me hočete učiti, Porthos!« vsklikne Aramis, v katerega mirnem očesu se je posvetil blisk.

»Ljubi moj, bodite že mušketir ali abbé. Bodite to ali ono, toda ne to in ono,« odvrne Porthos. »Athos vam je rekel prav zadnjič, da jeste iz vseh jaslij. Ah, ne bodeva se jezila zaradi tega, prosim vas, bilo bi tudi brez koristi; saj veste, kaj je sklenjeno med vami, Athosom in menoj. Vi obiskujete gospo de Bois-Tracy, sestričino gospe de Chevreuse, in baje vam je dama jako naklonjena. O, moj Bog, treba vam ni priznavati svoje sreče, nihče vas ne vpraša po vaših skrivnostih, znana je vaša molčečnost. Ker pa imate to čednost, hudiča, uporabljajte jo tudi nasproti Njenemu Velikanstvu. Njaj govori, kdor hoče in kakor hoče, o kralju in kardinalu; toda kraljica je sveta, in če se govori o nji, naj se le v dobrem smislu.«

»Porthos, vi stavite ravno take zahteve, kakor Narcis, opozarjam vas na to,« odvrne Aramis. »Znano

vam je, da sovražim moralno govore, razun, če je govornik Athos. Vi, moj ljubi, imate prekrasen pas, da bi stali mnogo nad takimi stvarmi. Jaz postanem abbé, kakor hitro mi bode ugajalo; sedaj sem mušketir: kot tak povem, kar se mi zljubi, in v tem hipu se mi zljubi povedati vam, da me spravljate v slabo voljo.«

»Aramis!«

»Porthos!«

»O, gospoda, gospoda!« prično klicati na njiju od vseh strani.

»Gospod de Tréville pričakuje gospoda d'Artagnana,« jih prekine sluga, odpiraje vrata kabineta.

Med tem naznanilom, tekom katerega so vrata ostala odprta, je vse molčalo, in sredi tega molka je korakal mladi Gaskonec po dolgem čez del predsobe ter vstopil h kapitanu mušketirjev, čestitaje si iz vsega srca, da se je še ravno o pravem času izognil koncu tega nenavadnega prepira.

III.

Avdijenca.

Gospod de Tréville je bil za hip jako slabe volje; vendar je uljudno pozdravil mladega moža, ki se je priklonil do tal, in se smehljaj pri sprejemu njegovega poklona, katerega bernsko narečje ga je spominilo njegove mladosti in njegove domovine, dvojen spomin, ki človeku v vsaki dobi njegovega življenja izvabi smehljaj. Toda skora takoj se je obrnil proti predsobi, namignil d'Artagnanu z roko, kakor bi ga hotel prositi za dovoljenje, da odpravi druge pred njim, in zakliče trikrat, vsakikrat glasnejše, tako da je njegov glas preletel vse stopinje med poveljem in razdraženostjo:

»Athos! Porthos! Aramis!«

brat“ je vspela, rečeno na sploh, prav do-
bro — ter je nadkrihla pričakovanje. Marsikdo je
mislil, da bo tako nekaj nerodnega in prisilje-
nega, ali končno se je prepiral, da posamezne
hibe, ki so se pojavljale, zakriva na daleč
splošni vtis igranja, in da so nekateri teh
igralcev naravnost imenitni. Dolef (Jož. Pav-
lica), Spak (Bric), Piskav (V. Marinka), Neža
(gospa I. Marinka), Manica (g. ca. Al. Ulekar),
Benjamin (Budini) so bili poleg drugih, z ma-
limi izjemami, tako na svojem mestu, da jih
je bilo veselje videti. Krjavlj je predstavljaj
priznani slovenski igralec Verovšek iz
Ljubljane tako spretno, kakor igra to vlogo
vedno. Prostor pred odrom in okoli odra je
bil naltčen, tako naltčen in pbltrbtinstva,
da se je kar trlo ter so celo ograje pokale.
Ker je bil vsled tega tudi vris velik, je trpel
pri tem užitek predstave in se ni dobro sli-
šalo, docim bi bili vživati vsi prisotni, ako
je vladala popolna tišina in mir. Toda to je
jako težavno pri takih predstavah pri nas na
deželi, ako pride na dvorišče tak naval, ka-
koršen je bil pri Sinigoju. Misliti pa treba,
kako naj se v takem pogledu odstranijo
ovire. —

Igra „Deseti brat“ je zapustila v pri-
sotnikih najboljši utis in je bila v veliko za-
doščenje vsem onim, ki so se trudili za igro,
zlasti gg. predsedniku ter mladima učiteljema
Bricu in Brcetu in g. Marinki. — Stroški
so bili izdatni, nò, tudi na to stran je vseh
zadovoljiv... Ostane v prijetnem spominu
vsem, zlasti se onim predstavljalcem izmed
ljudstva, ki so se trudili, ušli in pomagali k
lepemu vspehu igre. Pokazala je ta predstava,
da imamo v Vipavski dolini nadarjeno ljud-
stvo, ki je sposobno in dovezetno za vse lepo,
le učiti in pripravljati k temu ga je treba.
Čast mu in čast vsem, ki se brigajo za nje-
gov napredek!

**Kdo je bojkotoval „Krojaško za-
drugo“?** — „Norica“ pravi, da je Gabršček
napovedal bojkot K. z., in sicer zategadel,
ker je konstatoval nekaj, kar so vsa leta go-
vorili in delali goriski klerikalci ter celo člani
v načelstvu in nadzorstvu, namreč, da so
zasebni trgovci cenejši nego za-
druga. Gabršček je le omenil, zakaj da so
zasebni trgovci cenejši, namreč zaradi
tega, ker ima zadruga previsoke re-
zijske troske. In zares, tako visokih
troskov nima noben trgovec! Zato je na-
ravno, da je lahko cenejši nego K. z.! —
Mi poznamo klerikalne rodbine, ki hočejo
igrati večjo vlogo v svojem taborju, pa so
obrnile hrbet K. z. že takoj od začetka,
ker... so bile pri Del Pieru. Musini
itd. bolje in ceneje postrežene. Ko so
bile zaradi tega interpelovane, so dale
kratak odgovor, da... nimajo denarja „za
skozi okno“, kajti drugod kupijo bolje in ce-
neje. Da, lahko imenujemo odhorne, ki že
par let niso nič kupili v zadrugi, za stotake
pa pri zasebnem trgovcu, ki je Lah. In še
več: nekateri so kupovali v zadrugi na

upanje, za denar pa pri Del Pieru. — Ti
so torej K. z. že bojkotovali, a Gabršček je
le konstatoval to čudno resnico. — Radi
umejemo, da je kavcem ta resnica neljuba,
toda potolčejo naj se na prsi in reko: sami
smo krivi, sami krivi!

Krojaška zadruga. — „Gorica“ je
priobčila pogodbo, katero so podpisali trije
člani načelstva „K. z.“ ter 2 njo prodali za
dobo 5 let celo trgovsko tvrdo ter je za-
druga v resnici izginila s površja. Pogodba
je jasna v tem smislu, da K. z. danes več
ni, no vkljub temu so jo položili klerikalnim
cepem v odobrenje. Seveda so jo odobrili,
kar pomeni, da s svojo glavo nič ne mislijo!
— To pogodbo podamo s primernim ko-
mentarjem tudi svojim čitateljem.

Tudi „Gorica“ ni še prinesla računov
za l. 1903. t. j. od 1. januarja do 2. maja
in od 2. maja do 17. avgusta. Te račune je
Svitoslav Premrov obljubil obnemu zboru;
ne vemo, ali jih je prečital. Zato pričaku-
jemo, da jih priobčita klerikalna lista, potem
bo govorila „Sotca“ o njih. Tiste čorbe, ka-
tero sta zmešali klerikalni trobilci, pa ni mo-
goče povžiti. Ta čorba pravi: bodisi so kavci
falsifikovali prejšnje ali pa letošnje račune,
— ali pa so „fondo perduto“ pokrili odkod
drugod. To pa hočemo vedeti, kako je z ra-
čuni, zato počakamo, da jih priobčita kleri-
kalna lista. — Jedno pa trdimo: situacijska
bilanca, priobčena v „Gorici“ in „P. L.“, ni
resnična. Mi dokažemo to, le na dan s
celotnim računom! Člani K. z. so varani in
sleparjeni!

Shod socijalnih demokratov v Komnu.
— Pisejo nam iz Komna, 31. avg. Včeraj —
30. t. m. — se je zbralo nekaj ljudi na
dvorišču Gasparijeve gostilne „pri Smrdelu“,
in sicer po blagoslovu ob 4. uri popoldne.
— Dosel je iz Trsta socijalist Linhart in
pripeljal je s seboj, kakor je že običajno, do
20 pevcev in pevki iz delavskih slojev. Ko-
pača in Linhart namreč spremlja na shodih
vedno kompanija delavcev in delavk kot šta-
faža, da ob priliki ploskajo in aplavdirajo ter
nekako tudi druge navzoče v to zapeljejo. —
Prilčno tudi pevajo, da vabijo kaline na li-
manice. — Ob 3. uri nastopi delavec Kodrič
iz Komna in pozdravi v imenu socijalistov
pičlo navzoči „publikum“. — V odhodu sta
sedela tudi Pipan iz Preserji in Štolfa Av-
gust iz Volčjegagrada. — Prvi je ključavničar
v Nabrežini in drugi tudi tam kamenosek.
Linhart je dobil besedo in govoril je preko
eno uro pičlo navzočim. Mnogo je bilo ko-
menskega „precartnega ženstva“ navzočega,
ki se je smejal govorniku. Neizgibni ko-
menski „Becek“ ali po domače „Tinčec“
Beckov“ imenovan, je v „natrkovanem“
stanu norce „bril“ z govornikom in ga tu
in tam motil v govorjenju. Jedro Linharto-
vega govora je bilo: 1. On je delavec in
hoče pomagati delavcu. — 2. Nasi slov. po-
slanci niso na pravem mestu in ne delujejo,
pa vendar dobivajo 10 gl. — ali 20 K na

dan. — 3. Dr. Tavčar in Šustersič sta v
drž. zboru glasovala, da se armada pomnoži
za — 70.000 mož. — 4. Dr. Tuma in And.
Gabršček sta voditelja goriske liberalne stranke.
Bojita se priti k našemu shodu, ker se ne
moreta odzvati na naša izvajanja. Samo po
„Sotci“ nekaj zaropotata. — Ta dva moža
sta vaša najhujša sovražnika. — Naj prideta v nedeljo v Nabrežino na našo
veselico in naj nam odgovarjata, ako se
upata. — Pozivljaj je navzoče, naj-obrnejo
hrbet liberalni stranki — 5. Klestil je čez
klerikalno stranko. Dejal je po „farjih“. Rekel
je, da pravijo, naj ne gledajo (namreč ljud-
stvo) na njih dejanja, ampak naj delajo to,
kar jih oni (farji) učijo. Pravil je, da vsak
bode zveličan po svoji „fasiji“. — Rekel
je: Jaz imam eno vero, vi imate drugo. Pa
ne bojte se, da bode zveličani. Bogatini in
kapitalisti imajo nebesa na tem svetu; de-
lavci in ubožci pa pekel in pekel bodo imeli tudi
na onem svetu. (Ka' je pa bogatstvo brez
zdravja?) — 6. Razsajal je čez avst. vladu.
Proti Kórberju je govoril. — Rekel je, da
mora Avstrija — „krepati“. — Baš tako
je govoril proti Ogrum. — 7. Rekel je, da
edino oni (socijalisti) so na pravem potu.
Oni imajo geslo: „Ljubi svojega bližnjega,
kakor samega sebe“. Oni so „internacio-
nalni“. Oni so za vse enaki; zato so socija-
listi skupaj združeni iz vseh narodov. V Na-
brežini da imajo že lepih vspehov v obč.
zboru. — Rekel je tudi, da na Ruskem in
v Turčiji vlada absolutizem. Da tam ubijejo
človeka, ako car ali sultan to ukaže. —
Pozivljaj je, naj pridejo v nedeljo v Nabre-
žino, da se prepričajo o vspehih socijalistov.
Konečno so navzoči delavci — pevci in pevke
zapeli „delavsko pesem“. V krmi pri Gaspa-
riju in Kovaciu se peli; pomenkovali so se
tudi laski. Okoli 9. ure so se odpeljali.

Tombola v Sovodnjah, katero je pri-
redilo v nedeljo vojaško-veteransko društvo,
se je sponesla prav dobro. Učelezba je bila
zadostna. Tombola sta dobila v dveh neki
Cijan iz Trsta in neki Mirenec; tudi činkvina
je pripadla nekemu Mirencu. Vse se je bilo
v redu, le izredno hud veter je nuga.

V Sovodnjah bodo občinske volitve.
Klerikalci se pripravljajo na nje z vso boje-
vitostjo, o čemur pričajo njihovi dolgi dopisi
po „Gorici“. V sedanjega g. župana se zale-
tavajo na najgrši način ter mu očitajo krē-
marstvo, ali pogledajte le v bližnji Bilje, tam
je pa vse v redu, dasi je župan tudi krēmar;
seveda je klerikalec! Klerikalci lazejo in pod-
tikajo in sejejo prepri po občini ter obljub-
ljajo zlata nebesa, ako pridejo oni na krmilo.
Mi svarimo pred sladkimi besedami klerikal-
cev, ker ti možje nikdar se niso držali be-
sede in ker so klerikalne občine najslabše
upravljane. To kažejo dejstva. Radi tega se
nadejamo, da nastopijo proti klerikalni ob-
jestnosti, ki bi rada spravila sovođenjsko ob-
čino v svojo malho, razsodni možje, ki ste-
rejo klerikalno poželjenje po občinskem uradu

ter pripomorejo do tega, da bo občina vedno
upravljana primerno času in krajevnim raz-
meram ter da ne zaide v nemarno gospo-
darejenje in izsesavanje, kar edino želijo kle-
petavi klerikalci. Na noge!

Ustrelil se je včeraj v jutro ob 5.
uri v ulici Morelli št. 60 na stopnicah sta-
novanja svoje ljubice okoli 26 let stari Ettore
Standler, Tržačan, trgovski uradnik v Gorici.
Nesrečna ljubezen ga je gnala v smrt.

Cesta po Baški dolini je že izročena
prometu. To je bilo veliko in prekrasno delo,
ki je moralo premagati mnoge ovire (— gre
celo skozi tunel! —). Cesto je izvršil domači
podjetnik g. Anton Križnič, župan kanalski.
Vsi merodajni krogi so z delom g. Križniča
jako zadovoljni. — To je dokaz, da tudi med
nami raste število sposobnih in podjetnih
ljudij! —

Nesreča v tunelu pod Kostanjevico.
— Včeraj dop. okoli 11. ure je potila ob
uhodu v tunel pod Kostanjevico mina, ki je
bila prižgana druga; prižigali so namreč 8
mine. Ta se je sprožila prezgodaj, čeprav je
bila vrhica zadostno dolga. Vrgla je zemljo
in druge reči v obraz delavcu Ant. Lipicerju
iz Kala ter ga lahko ranila. Pripeljali so ga
v bolnišnico usmiljenih bratov.

Slovensko planinsko društvo praznuje
letos 10-letnico svojega obstanka. Društvo
je nameravalo to važno slavlje praznovati v
Vratih in z njim združiti otvoritev novega
doma v Vratih. Ker pa ta stavba zaradi ne-
pričakovanih ovir pri stavbi ne bo pravo-
časno dovoljena, se novi dom odpravi pri-
hodnje leto, 10-letnica pa se bo slavnostno
praznovala meseca oktobra letos v Ljubljani
ter združila z večjo veselico. Dan prazno-
vanja in njega vsopred naznanimo pozneje.

Dne 6. 7. in 8. septembra letos pa
priredi društvo skupni izlet skozi Vrata na
Triglav in v Bohinj. Tačas se tudi odpravi
v Vratih nova znamenita pot na Triglav, ka-
tero je društvo ravnokar dodelalo.

**Izkaz posredovalnega odseka Slo-
venskega trgovskega društva „Merkur“**
v Ljubljani. — Službe iščejo: 7 kontoristov
oziroma kontoristinj, 2 poslovođe, 2 pomoč.
mešane stroke, 8 pomoč. manufak. stroke,
7 pomoč. spec. stroke, 4 pomoč. želez. stroke,
3 pomoč. spe. in galant. stroke, 1 učenec.

Proste službe: 2 kontorista, 4 pomoč.
manufak. stroke, 2 pomoč. meš. stroke, 3
pomoč. želez. stroke, 1 pomoč. spec. stroke,
3 učenci.

Javni ples bode v Renčah dne 6. in
v ponedeljek — na dan trga — dne 7. t. m.
Svira godba iz Ločnika, broječa 30 mož. V
ponedeljek bode igrala godba na trgu od
10—12 ure.

Javni ples priredi kanalska mladina v
nedeljo dne 13. t. m.

Zahvala. — Kakor lani, tako je tudi
letos tukajšnje slavno županstvo naklonilo
ubegi šolo obiskujoči mladini v Komnu in v

Mušketirja, s katerima smo se že seznanili in sta
bila zadnje dva imenovana, sta takoj zapustila gručo,
v kateri sta bila, in odkorakala proti kabinetu, kate-
rega vrata so se zaprla za njima, kakor sta prestopila
prag. Dasi njuno vedenje ni bilo popolnoma mirno,
je njun dostojanstveni, a vendar tudi ponižni prihod
vzbudil začudenje d' Artagnana, ki je videl v teh možeh
dva poluboga in v njunem poveljniku olimpskega Ju-
pitra, oboroženega z vsemi bliski.

Ko sta mušketirja vstopila, ko so bila vrata za
njima zaprta, ko se je zopet pričelo šumno pogovar-
janje v predsobi, h kateremu je povelje, ki je dole-
telo tovariše, dalo novo snov, ko je končno gospod
de Tréville, molče in nagubanega čela, premeril tri ali
štirikrat celo dolžino svojega kabineta, pri čemur je
vedno stopal pred Porthosom in Aramisom, ki sta stala
nepremično in nemo kakor pri paradi, je naenkrat ob-
stal pred njima ter ju z jeznim pogledom premeril od
nog do glave.

»Ali vesta, kaj mi je povedal kralj, in to šele
sinoči? Ali vesta, gospoda?«

»Ne,« odgovorita mušketirja po kratkem molku,
»ne, gospod, midva ne veva.«

»Toda upam, da nama izkažeta čast in nama po-
veste,« pristavi Aramis s svojim uljudnim glasom in
prikupljivim spoštovanjem.

»Rekel mi je, da pusti od sedaj naprej izbirati
svoje mušketirje iz telesnih straž gospoda kardinala.«

»Iz telesnih straž gospoda kardinala! In zakaj
to?« vpraša Porthos živalno.

»Ker je izprevidel, da mora svoje slabo vino
zboljšati s tem, da mu primeša dobrega.«

Mušketirja zarudita do očesne beline. D' Artagnan
se ni zavedal, kje je, in bi bil rad sto čevljev pod
zemljo.

»Dà, dà,« nadaljuje gospod de Tréville, razgrevaje
se, »in Njegovo Veličanstvo ima prav, kajti, pri moji
časti, mušketirji igrajo na kraljevem dvoru vsekakor
žalostno ulogo. Gospod kardinal je včeraj pri igri pri-
povedoval kralju, da so se predvčeranjem ti prokleti
mušketirji, ti poosebljeni hudiči — in vsako teh besed
je ironično povdarjal, kar mi je bilo še neprijetnejše,
ti vse uničujoči vojaki — pri tem me je gledal z res-
ničnim tigrovim pogledom — zakasnili v neki krčmi
v ulici Teron, in ronda njegovih telesnih stražnikov
— mislim, da se mi je hotel smejati v obraz — se je
čutila prisiljeno, zapreti kalilce miru. Hudiča, vidva
morata o tem kaj vedeti! Mušketirje zapreti! Vidva
sta bila prisotna, ne izgovarjajta se! Spoznali so vaju,
in kardinal vaju je imenoval. Seveda je to moja
krivda, da, moja krivda, ker sem jaz oni, ki sem si
izbiral svoje može. Zakaj, hudiča, ste me prosili za
uniformo, Aramis, če vam je tako silno ugajalo pod
sutano? In vi, Porthos, ali imate tako lep pas samo
zato, da obešate nanj slamnat meč? In Athos! Athosa
ne vidim. Kje je?«

»Gospod,« odvrne Aramis žalostno, »bolan je,
zelo bolan!«

»Bolan, zelo bolan, pravite? in kakšno bolezen
ima?« —

»Bati se je koža, gospod,« odgovori Porthos, hotē
tudi kako svojo besedo vmešati v pogovor, »in to bi
bilo neprijetno, ker bi gotovo ostavilo sledove na nje-
govem obrazu.«

»Kože? To je zopet neka tako znamenita povest,
kar mi pripovedujete tukaj, Porthos! V teh letih imeti
kože? Ne, ne, ampak brezdomno je ranjen, morebiti
ubit. — Ah, če bi vedel!... Proketo, gospoda muške-
tirja, jaz ne maram vedeti ničesar o tem, da na tak
način obiskujete slabe kraje, pričenjate na cesti prepri

in bijete na razpotjih z meči okoli sebe. Končno ne
maram, da se izpostavljate telesnim stražam gospoda
kardinala v zasmehovanje, kajti to so hrabri, mirni in
urni ljudje, ki se nikdar ne izpostavljajo nevarnosti
zapora in bi se gotovo tudi ne pustili zapreti — oni
ne, tega sem si svest. — Raje bi umrli na mestu, ka-
kor da bi se umaknili za korak. — Rešiti se in bežati
je pač le lastnost kraljevih mušketirjev!«

Porthos in Aramis sta se tresla jeze. Zadaviti bi
bila želela gospoda de Tréville, če bi v globočini svo-
jega srca ne bila čutila, da mu vdihava take besede le
njegova velika ljubezen do njiju. Z nogo sta trla pre-
progo, grizla si ustnice od krvi in z vso močjo stiskala
boč svojih mečev. Zunaj so slišali, kakor smo ome-
nili, poklicati Athosa, Porthosa in Aramisa in spoznali
na glasu gospoda de Tréville, da je jezen. Deset rado-
vednih glava se je nagnilo k tapetni steni in pobledelo
jeze, kajti njihova ušesa pri vratih niso prislišala niti
zloga vseh njegovih besed, docim so njihova usta
zdaj pa zdaj ponavljala razžaljivo kapitanove besede
celi skupščini v predsobi. V hipu je zavrela vsa palača
od kabinetovih pa do hišnih vrat.

»Ah! kraljevi mušketirji se puste zapreti teles-
nim stražnikom gospoda kardinala,« je nadaljeval zno-
traj gospod de Tréville, razburjen ravno tako kakor
njegovi vojaki, toda vrstē svoje besede kakor sunke
drugo na drugo in privaja jih kakor meče v prsa
svojih poslušalcev. »Ah, šest stražnikov Njegove Emi-
nence zapre šest mušketirjev Njegovega Veličanstva!
Pri moji duši! jaz sem se že odločil! Takoj sedaj poj-
dem v Louvre; tam se odpovem svojemu mestu kot
kapitan mušketirjev in ga zamenjam z mestom poroč-
nika pri kardinalovi telesni straži. In če mi prošnjo
odbije, pri moji duši, pa postanem abbé.

Svetem 50 K (petdeset K) za solske potrebnosti za solsko leto 1903-04. — Za ta blagodušni dar izreka podpisani v imenu učitelstva in uboge solske mladine slavnemu županstvu svojo najsrčnejšo zahvalo! — Bog daj mnogo posnemovalcev!

Krajni solski svet v Komnu
31. avgusta 1903.

Anton Leban, predsednik.

Lestnica. — Nekaj dopisov smo morali odložiti za prihodnjice.

50 let zdravilski gost. — Svetnik trgovske zbornice gospod Viljem Schwarz iz Zagreba obiskuje od l. 1853. vsako leto kopalnice Rogatec-Slatina. Zdravniško ravnanje je porabilo to gotovo redko priliko in je čestitalo jubilarju ter mu podarilo v spomin njegovega vsakoletnega bivanja v Rogatec-Slatini v dobi 50 let krasen album s slikami Rogatec-Slatine, katerega je napravil dunajski dvorni fotograf Klein. Gosp. Schwarz se počuti v kljub visoki starosti zelo dobro in je pri svojem odhodu zatrdil zdravskemu ravnateljstvu, da bo tudi za naprej ostal zvest zdravilski gost. Čeprav so taki jubileji zelo redki, vendar je kopalnice Rogatec-Slatina lahko ponosno, ker vsako leto more pozdraviti mnoge večletnih gostov. Tako obiskuje djakovski škof ekscelesca Strossmayer že 39 let zdravilni rogaski vrelec. Dalje ima kopalnice se celo vrsto gostov, ki skozi več kot dvajset let vsako leto prihajajo, kakor: posestnik Lippies iz Ogrske Sobotice, gospa vdova medicinske svetnika Prinza iz Dunaja, gosp. König, maier iz Zala Eerscega in več drugih.

Rogaški „Styria-vrelec“

zdravilna voda proti

zeločnim oteklina in krču, Zdravniško „Bright“-ičnemu vnetju obistji, priporočeno! kataru v požirniku in jabolčniku, zeločnemu in črevesnemu kataru, kislescalnej „diathesi“, sladkorni scalni driski, zaprtju, izvratni zdravljalni vspehi! jetrnim boleznim.

Razgled po svetu.

Državni proračun za prih. leto je izdelan ter se nahaja v rokah finančnega ministra. Proračun izkazuje 2½ milijona kron preostanka. To ugodno stanje se je doseglo s prihranitvijo eksportnih premij in z zmanjšanjem obrestij, ker so se konvertirali skupni dolgovi.

Angleški kralj na Dunaju. — V ponedeljek ob 5. uri pop. je prišel na Dunaj angleški kralj Edvard. Sprejel ga je slovesno cesar v družbi nadvojvod in drugih dostojanstvenikov. Na obedu so bili običajni govori, v katerih sta si zagotavljala oba vladarja medsebojno prijateljstvo in dobre odnose med državama. Kralj je obiskal tudi

cesarsko grobišče. Listi pišejo po večini simpatično o angleškem kralju, nč, spominjajo se nekateri tem povodom tudi angleškega klanja v južni Afriki.

Znamenita slavnost v Dolini v Istri.

— Letos slavi narodno probujena slovenska Dolina pomenljiv praznik. Pred 25 leti je bila namreč tamkaj ustanovljena narodna čitalnica, ki se je pozneje pretvorila v bralno in pevsko društvo „Vodnik“. Letos pa tudi preteče četrtoletje, odkar se je vršil v Dolini velikanski slovenski lator, katerega se je udeležilo blizu 10.000 ljudi. Za trajen spomin tega velevažnega dogodka so postavili dolinski rodoljubi na trgu na vzvišenem prostoru iz marmornja izklesan spomenik. Društvo „Vodnik“ je sklenilo, da bode svojo petindvajsetletnico slavilo dne 13. t. m. na posebn sijajen način. Tne slavnosti se udeležijo polnoštevilo ali po odposlancih vsa slovenska in hrvatska narodna društva iz Trsta in Istre.

Srbija. — V Belemgradu se je vršil v nedeljo velikanski shod, katerega se je udeležilo okoli 8000 oseb. Na shodu so protestirali proti postopanju Turčije v Macedoniji in zahtevali, da naj se pomirjenje Macedonije poveri balkanskim državam. Na shod je došla brzojavna vest, da so Turki razdeljali neki samostan na srbski meji ter da so poklali vse prebivalstvo. Nastalo je vsled tega na shodu veliko ogorčenje, in množica je hotela demonstrirati pred turskim poslanstvom, ali policija je to preprečila.

Sestanka hrvatskih in slovenskih abiturijentov v Splitu se je udeležilo okoli 150 abiturijentov. Vsprejem, ki ga je priredilo mesto dijakom, je bil sijajen, kakor se je izvršil tudi ves sestanek povojno.

„Zveza sloven. požarnih bramb za Spodnje Štajersko“ je imela v Žalcu občni zbor. „Zveza“ je ustanovila osem gasilnih društev. Pri društvih, ki so v „Zvezi“, je 647 mož z 38 brizgalnicami.

Mesto iz stekla. — Popolnoma iz stekla zidano mesto je v Severni Ameriki v bližini Yellowstone-parka. Steklo ni narejeno umetno, temuč je naravno, ki so ga naredili vulkani. Barve je rumenose, skoraj črno, sicer pa je popolnoma podobno umetno narejenemu steklu. Režati se da na kose ter ne pripušta nikake mokrote.

V Meksiku je umrl te dni največji bogataš Petro Alverado. Pred par leti je bil še delavec z dnino 1½ K, ali sreča mu je bila mila, dobil je nove zaklade srebra ter obogatel v kratkem. Živel je potratno, kar se je dalo, zidal pa tudi sole, cerkve itd. Ali kljub temu je zapustil svoji ženi 300 milijonov denarja in rudnik srebra v Palmelu.

Lepega fajmoštra imajo v Preddvoru nad Kranjem. Poroča se od tam „Gorenjcu“: V Potočah v Preddvorski fari je umrl gospodar Š., po domače pri Lukeu. Minulo nedeljo popoldne ob starih se je imel vršiti na Preddvorskem pokopališču pogreb. Ko so pri-

nesli mrlca že po četrti uri na določeni kraj, je bila jama šele na pol izkopana, o duhovniku pa ni bilo ne duha ne sluha. Mežnar je pričel kopati jamo v določeni vrsti, a župniku menda to ni bilo prav. Čez daljša se namreč prikaže naš fajmošter Jereb ter pove pokojnikovemu sinu, da mrlca ne more biti pokopan na kraju, ki je določen za bogatine in ne za reveže. Namignil je sinu, da bo le potem pokopal očeta, ako bo kaj plačal. Mladi Š. — tovarnarski delavec — je župniku par gorkih povedal in ga prav pošteno zavrnil na vprašanje, če je „socialdemokrat“. Šele, ko je sin izjavil, da bo prostor plačal, so jamo kopali naprej. Župnik se je vrnil v farovž, a ker ga celo večnost ni bilo nazaj, so se pogrebci začeli razhajati. Slednjice se je fajmoštru vendarle zjubil priti in pri jami ostati in klicati odhajajočim: „Pojte nazaj, zdaj bo pogreb!“ Ljudstvo je bilo razjarjeno nad takim početjem, smilili so se občinstvu pokojnikovi svojci, ki so tarnali, da za očeta ni prostora niti na domačem pokopališču. Menda je župnik Jereb konečno sam uvidel, kako brezsrčno je bilo njegovo obnašanje. Pravijo, da je mladega Š. prosil odpuščanja in da je pogreb opravil brezplačno. Če je le res!

Pristranski porotnik. — Po tridnevni razpravi se je v soboto obravnavala Saborsky-Jedek pred porotnim sodiščem na Dunaju nenadoma prelozila, in sicer radi pristranosti porotnika Rauscherja. Ta slučaj je gotovo nenavaden in se najbrže do sedaj ni še nikjer na Avstrijskem pripetil. Ta dogodek tvori novo poglavje v psihologiji porotnikov in je gotovo unikum v avstrijskem kazenskem zakonodajstvu. Podlaga pravdi Saborsky-Jedek je navadna tožba radi razžaljenja časti. Tvrdka Saborsky trguje z živino na debelo, obtoženi Jedek pa je mali mesar in podpredsednik mesarske zadruge. Ko se je lani uvel na živinskem trgu na Dunaju nov prodajalni red, je prišel mesar Jedek najbrže radi velike konkurence s firmo Saborsky v nasprotje, ki se je sčasoma poostriilo tako, da je Jedek imenovan firmo v mesarskem listu jako hudo napal dolžeč jo raznih umazanih dejanj. To je bila podlaga tožbi, o kateri so imeli soditi dunajski porotniki. V sredi med obravnavo, ko je bil zaslišan priča Hütter, ki je edini ugodno govoril za obtoženca Jedeka, je porotnik Rauscher ostentativno izrazil svoje simpatije Jedeku kličeč k izvajanjem imenovanega svedoka demonstrativni svoj „bravo“. To svoje postopanje je Rauscher na to v listu „Deutsche Zeitung“ se pojasnil trdeč, da je zaklical priči Hütterju bravo radi njegove odkritosrčnosti, ker je bil ta edini svedok, ki je imel pogum — izpovedati resnico. To je dalo zastopniku obtožbe dr. Rosenfeldu povod, da je predlagal, da se naj obravnavo preloži — radi pristranosti porotnika Rauscherja. Dr. Rosenfeld je trdil, da je Rauscher z znanim svojim nastopom prelomil dano prisego, da se ne bode dal voditi od nikarih čustev simpatije ali pa

antipatije, in je celo svojo mrznjo do tožeče stranke javno izrazil v časopisu, vsled česar se ga po § 72. k. p. r. sme odkloniti kot pristranskega porotnika. Ker pa je Rauscher med tridnevno obravnavo mogel vplivati v svojem smislu tudi na ostale porotnike in ker se mesto njega po jasnih zakonskih določbah ne sme poklicati na porotniško klop namestnik, vsled česar je tudi porota nepopolna, je dr. Rosenfeld predlagal, da se obravnavo preloži. Dasi je obtožencev zagovornik dr. Gruber temu predlogu z motivacijo, da v zakonu ni utemeljen, odločno ugovarjal, je sodni dvor po skoro enournem posvetovanju sklenil, da se ima predlogu ugoditi in da se obravnavo preloži na nedoločen čas. Sodni dvor je ta svoj ukrep utemeljil, sklicevaje se na § 313. kaz. p. r. s tem, da je bil porotnik Rauscher po svoji lastni izpovedbi pristranski, kar pa nasprotuje jasni postavni določbi, ki zahteva, da morajo biti vsi dvanajsteri porotniki popolnoma nepristranski. Vredno, da si ta slučaj zapomnimo!

Velika slovanska trgovska hiša v Parizu. — Da se čim prej utrdi trgovinsko-industrijalne zveze med Francijo in slovanskim svetom, uredili so trije Poljaki v Parizu pod imenom „Agence France Polonaise“ veliko trgovinsko hišo, ki skoro odpre tudi podružnice v treh državah, kjer bivajo Slovani: v Rusiji, Avstriji in Nemčiji. Prva taka podružnica se odpre v malo dneh v Kijevu.

Narodno gospodarstvo.

Za strokovno izobrazbo kmetovalcevo!

Naš kmetijski stan zamoreta vzgoja in pouk edina rešiti. Enako, kakor se dandanes skrbi po mestih za strokovno izobrazbo slednjega rokodelca, tako se se v veliko večji meri mora skrbeti za strokovno izobrazbo kmetovalcevo. Tisti rokodelci, obrtniki ali tovarničar, ki dandanes ne poznajo svojega orodja, svojih strojev, svojih sirovin, ki ne zna oceniti svojega trgovskega položaja, mora propasti. Zato propada tudi naš kmetovalec, ker ne pozna svoje zemlje, ker ne ve, kaj je rodovitost, ne pozna svojih sirovin, ne pozna življenjskih pogojev in notranjega življenja in nima pojma o tržnem položaju kmetijskih pridelkov in izdelkov. Naš kmetovalec vidi, da v kmetovanju delujejo njemu neznane naravne sile, in ker jih ne ume, jih spaja z vražami in udan v svojo usodo, pričakuje vse le od slučajja, to je od dobre letine.

Nase ljudske šole so potrebne korenite izpremembe; v njih mora kmetovalec otrok dobiti podlago za bodoči poklic, in nadaljevalne šole morajo biti ednake obrtnim nadaljevalnim šolam po mestih, t. j. skrbeti morajo za tisto strokovno kmetijsko izobrazbo, ki je vsakemu kmetovalcu potrebna. Tuhu te splošne vzgoje in izobrazbe s posebnim ozirom na kmetijstvo, ki bode v na-

Pri teh besedah si je mrmranje zunaj dajalo duška vedno glasneje. Povsodi je bilo slišati kletve in blasfemije. »Prokleto!« »Pri moji duši!« »Smrt vsem hudčim!« se je križalo v zraku. D' Artagnan bi bil rad našel kako tapeto, da bi se bil skril za njo, in je čutil silno veselje, zlezti pod mizo.

»Dobro torej, kapitan moj,« pravi Porthos ves iz sebe, »pač nas je bilo šest napram šestim, toda napadli so nas zavratno, in predno smo imeli čas potegniti meče, sta bila dva naša že mrtva in Athos, težko ranjen, ne mnogo boljši. Saj ga poznate, Athosa, kapitan. Dvakrat je poskusil vstati, in dvakrat se je vnovič zgrudil na tla. Vendar se nismo udali, ne; s silo so nas vlekli naprej. Med potom smo se rešili. Athosa so imeli za mrtvega in so ga mirno pustili na bojišču, ker se jim ni zdelo vredno truda, da bi ga vzeli seboj. Tako se je vršila vsa stvar. Hudiča, kapitan, vseh bitk ni mogoče dobiti. Veliki Pompej jo je izgubil pri Tarzalu, in kralj Franc I., o katerem sem slišal reči, da bi bil posekal vsakega, ono pri Paviji.«

»In jaz vas imam čast zagotoviti, da sem usmrtil jednega z njegovim lastnim mečem,« pravi Aramis, »kajti moj se je zlomil pri prvi paradi. — Usmrtil ali do smrti zabodel, gospod, kakor vam je bolj prav.«

»Tega nisem vedel,« pristavi gospod de Tréville že manj razburjeno. »Po tem, kar slišim tu, je kardinal pretiraval.«

»Toda prosim gospod,« nadaljuje Aramis, ki je uvidel, da se je kapitan pomiril, in se drzne izreči neko prošnjo, »ne povejte, da je ranjen tudi Athos; bil bi ves obupan, če bi prišlo kralju na uho, in ker je njegova rana izmed najhujših, ker gre skozi ramo notri v prsi, bi se bilo bati...«

V tem trenutku se dvigne pri vratih zavesa, in

plemenit in lep, toda silno blede obraz se prikaže izpod rese.

»Athos!« zakličeta mušketirja.

»Athos!« ponovi celo gospod de Tréville.

»Zapovedali ste, gospod,« reče Athos gospodu de Tréville s slabotnim, toda čisto mirnim glasom; »kakor sta mi povedala moja tovariša, ste me pozvali pred se, in jaz se z veseljem pokorim vašemu povelju. Tu sem, kaj želite od mene?«

In pri teh besedah stopi mušketir popolnoma po predpisih, brez vsake napake in trdnih korakov v kabinet. In gospod de Tréville, zavzet nad tem dokazom hrabrosti, mu pohiti naproti.

»Ravno sem hotel tema gospodoma povedati,« pristavi, »da svojim mušketirjem prepovedujem brez potrebe staviti v nevarnost svoje življenje, kajti hrabri ljudje so kralju zelo ljubi, in kralj ve, da so njegovi mušketirji najhrabrejši ljudje na zemlji. Dajte mi roko, Athos!«

In ne da bi čakal, da bi se novodošlec sam odzval temu dokazu naklonjenosti, zgrabi gospod de Tréville njegovo desnico in mu jo stisne z vso silo, ne da bi opazil, da Athos kljub vsemu prizadevanju, premagati se, ne more, da bi se ne zganil bolešno, in postane še bolj blede, kar bi bil smatral človek poprej za nemogoče.

Vrata so ostala na pol odprta: tako pozornost je vzbudil prihod Athosa, o katerem so kljub temu, da so udeleženci strogo molčali, vsi vedeli, da je ranjen. S hrupnimi izrazi zadovoljstva so sprejeli poslednje kapitanove besede, in, gnane od navdušenja, so se prikazale dve ali tri glave pri odprtini zavesa.

Brezdvomno je hotel gospod de Tréville z ostrimi besedami vstaviti ta pregrešek proti pravilom etikete, a naenkrat je opazil, kako se Athosova roka v nje-

govih krčih, in ko se ozre vanj, opazi, da je na tem, da omedli. V istem hipu se Athos, ki je zbral vse svoje moči, da bi premagal bolečine, a so ga končno te vendar zmagale, kakor mrtev zgrudi na tla.

»Po ranocelnika!« zakliče gospod de Tréville. »Po mojega, po kraljevega, po najboljšega! Po ranocelnika! ali pa smrt Bogu! — moj hrabri Athos mi pogine.«

Na klic gospoda de Tréville je vsakdo prihitel v njegov kabinet, ne da bi kdo mislil komu zapreti vrata, in vsi so se pečali z ranjencem. A ves ta trud bi bil zastonj, če bi zahtevani zdravnik ne bil v palači sami. Ta loči množico, stopi k še vedno nezavestnemu Athosu, in ker sta mu bila ta hrup in to gibanje nadležna, zahteva prvo in najnujneje to, da preneso mušketirja v jedno sosednih sob. Takoj odpre gospod de Tréville vrata in pokaže Porthosu in Aramis, ki odneseta tovariša na svojih rokah, pot. Za to skupino odide zdravnik, in za zdravnikom se vrata zopet zapro.

Zdaj postane kabinet gospoda de Tréville, ta prostor, ki so ga običajno tako spoštovali, za hip podružnica predsobe. Vsako prične blebetati, vsakdo skuša biti govornik, govori glasno, kolne in roti ter želi kardinalu in njegovi telesni straži, da bi jih vzeli vsi hudiči.

Trenotek pozneje se vrne Porthos in Aramis; ranocelnik in gospod de Tréville ostaneta sama pri ranjencu.

Končno se vrne tudi gospod de Tréville. Ranjenec je prišel zopet k zavesti. Ranocelnik je rekel, da se zaradi mušketirjevega stanja prijateljem ni treba vznemirjati, ker je prejšnjo slabost povzročila jedino izguba krvi.

(Dalje pride).

daljevalni šoli skoraj že popolnoma strokovna, naj se z vsemi silami skrbi za dobro strokovno izobrazbo s kmetijskimi solami, ki naj bodo za naše razmere prav in dobro urejene. No, odločno je pa za naše slovenske kmetijske razmere najboljše urejena kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu.

Šola je popolnoma narodna slovenska, vendar se podučuje v nji tudi nemščina kakor predmet v toliki meri, da se je zamore sleherni marljiv učencec za praktično izhajanje dovolj priučiti. Da se bodo pa naši napredni kmetijski gospodarji prepričali, da je deželna kranjska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu istinito naše slovenske kmetijske razmere najboljši urejena kmetijska šola, objaviti hočemo nekaj vrst iz njenega programa. Iz tega je razvidno, da se učenci v kmetijski šoli na Grmu vse predmete nižje realke, potem pa še posebno seveda še vse kmetiško strokovne predmete.

Program kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

A. Namen zavoda. Deželna kmetijska šola na Grmu je kranjski deželni zavod in ima namen: a) da mladence kmetijskega stanja ali one, kateri se želijo pečati s kmetovanjem, po dovršeni osnovni šoli v posameznih strokah kmetovanja, posebno v vinarstvu, sadjarstvu in poljedelstvu, v čebelarstvu in vrtinarstvu itd., strokovno tako izobrazijo, da se usposobijo, vsako kmetiško posestvo srednje velikosti umno obilovati, oziroma oskrbovati; b) da ljudskim učiteljem in sploh vsakemu daje priliko, poučevati se v navedenih gospodarskih strokah; c) da po umnem gospodarstvu na veleposestvu Grmškem, na katerem se nahaja šola, ter v vinogradih, sadovnjakih in na njivah, katere spadajo k tej šoli, prebivalstvo vzbuja k dejanjskemu posojanju, in d) da v deželi razširja dobra sadna in trna plemena. Vsa uredba zavoda, skupno stanovanje, skupna hrana, razdelitev dela in časa, načrt pouka, hišni in poslovni red, vse mora navajati na to, da se učencem ucepi ljubezen do kmetijstva in da se vzgoji za praktično kmetijsko življenje in sistematično delo. V ta namen morajo se učenci v šoli seznaniti z vsemi, umnemu kmetovalcu dandaneč potrebnimi vednostmi in znanjem. Vrhu tega se morajo pa tudi v šoli privaditi pravemu in priprostemu življenju, steditljivosti, zmernosti, delavnosti in sploh težavam kmetijskega stanja. Tudi gledé občevarja in vedenja z ljudmi morajo se toliko olakati, kolikor se v tem oziru dandaneč od omikane kmetovalca zahtevati sme in mora.

B. Šolsko osebje. a) Redni učitelji. 1. Vodja kot učitelj uči vinarstvo (t. j. trtarstvo in kletarstvo), sadjarstvo, zelenjadarstvo in čebelarstvo. Vodja je zajedno oskrbnik šolskega gospodarstva v obče in še posebej gledé trtnih kultur (vinogradov, trtnic), sadjarskih kultur in zelenjadskega vrta. 2. Pristav kot učitelj uči poljedelstvo, rastlinarstvo, živinarstvo, urebo kmetijskega gospodarstva, kmetijsko knjigovodstvo, kmetijsko tehnologijo, praktično zemljemerstvo, risanje in kemijo. Pristav oskrbuje po navodilih vodje vse poljedelske kulture (njive, senožeti), živinske hleve in shrambe za vse pridelke, izimši shrambe za vino, sadje in zelenjad. Pristav vodi tudi z vodjo vred gospodarske knjige in z njimi spojene račune. 3. Tretji učitelj uči slovenščino, spise, računstvo, geometrijo in geometrično risanje, zemljepisje in prirodoznanstvo (živalstvo, rastlinstvo in rudoslovje), fiziko s klimatologijo in nemščino. Tretji učitelj nadzoruje neposredno učence in knjižnico. Kadar treba, mora pomagati vodji v pisarni. b. Pomočni učitelji. 1. Duhovnik, za verouk in za navod učencev k izpolnjevanju krščansko-katoliških verskih dolžnosti. 2. Učitelj živinozdravilstva. 3. Učitelj gozdnarstva. 4. Učitelj petja. c. Navodniki ali predelavci pri praktičnih delih učencev. 1. Gospodarski opravnik, za navod pri delih na polju, v hlevih, žitnicah, v mlečni kleti in sirnici. 2. Vrtnar, za navod pri delih v zelenjadem in cvetličnem vrtu. 3. Vincar, za navod pri delih v vinogradih. 4. Sadjar, za navod pri delih v sadnji sjalnici, drevesnici v sadovnjakih, v trtnici, ter kipelni in vinski kleti.

Pripomnja uredništva: Izrečno naproseni priobčujemo ta članek, povdarjaje, da nam ne more škoditi, ako pogledamo, kako je urejeno pri sosedu s kmetiško šolo, katera je pač današnji dan za povzdigo in procvit našega kmetijstva neob-

hodno potrebna. Imamo tudi v Gorici kmetiško šolo, o kateri pa se čuje v javnosti veliko premalo, in naša kmetijska mladina se veliko premalo briga za prepotrebni pouk v kmetijstvu, kateri si treba pridobiti v mladih letih, da se potem lažje s tekom časa v kmetijstvu napreduje. Naša dežela nima preveč takih gospodarjev, ki bi utegnili pošiljati svoje sinove drugam na kmetijski pouk, ali šola v Gorici pa bi morala biti obiskovana mnogo bolj, nego je, seveda bi morala tudi vsestransko vstrezati vsem našim kmetijskim potrebam. Gorški Slovenci moramo pač stremeti za tem, da imamo dobro obiskovano pa tudi v istini dobro kmetiško šolo. To je nujna potreba, za katero se moramo boriti, da jo dosežemo čim prej. Seveda bi moralo biti v tem pogledu prav v naši deželi že zdavnaj vse v najlepšem redu, ali poklicani činitelji se brigajo za vse druge reči, za tako važne pa preskrbljavajo nas kar največ površno. Prav zato pa moramo stremiti mi, da dobimo, kar nujno potrebujemo.

Prvi čebelarški shod s predavanjem na Kranjskem se je vršil dne 25. t. m. v ljudski šoli v Šmartnem pri Kranju. 59 čebelarjev in prijateljev čebelarstva iz bližnjih in daljnih krajev — celo s Štajerskega in Primorskega — se je udeležilo tega, za naše čebelarstvo velepomembnega shoda. Od 9. ure jutraj do 6. ure zvečer, ne vstevši skupnega obeda na Gasteju, so predavali strokovnjaki in pokazali, da je treba naprednemu čebelarju veliko več videti, kot se splošno domneva, če hoče doseči pravi uspeh. Za temeljito spoznanje zanimivih pogojev in pa najpotrebnejših priprav racionalnega čebelarstva bi bilo pač nujno potrebno, ustanoviti kjerkoli čebelarške tečaje, kot jih imajo obilno n. pr. na Češkem, in strokovni popotni učitelj bi imel hvaležno nalogo, navajati kranjske čebelarje, kako uravnati ta zapuščeni in zanemarjeni vir narodovega bogastva, da bo mogoče obilno črpati iz njega.

Naročba na umetna gnojila. — Vabi se poljedelce na skupno naročbo umetnih gnojil, t. j. Tomazeve žindre in superfosfata z Reke, s fosforovo kislino, razstojljivo v vodi. Podpisuje se brez zaveze za ceno, katero odbor, v korist naročnikov, zniža, kolikor mogoče. Pri naročbi bode treba položiti za vsak kvintal 1 krono varščine. Gorica, dne 29. avgusta 1903. Nakupovalni odbor c. kr. kmet. društva.

Sladkor bo cenejši. — Od 1. septembra velja kg. sladkorja v kosih, ki je doslej veljal 88 do 92 vin., le 77 do 81 vin. En kg. navadnega sladkorja, ki je veljal sedaj 86 do 88 vin., velja 74 do 76 vin. V drugi polovici meseca oktobra bo sladkor za nadaljnjih 9 vinarjev pri kili cenejši. S 1. t. m. je prišla v veljavo bruseljka sladkorna konvencija.

Književnost.

Iz nišnih življenja. — Pavel Mihalek. Izdali „Nasi zapiski“ v Ljubljani. Založili Fr. Rinaldo in tovariši. Cena 1 K. Knjiga obsega 8 povesti na 96 straneh. Kakšne so, pove se naslov.

Podpisani priporočajo slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po mernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Josip Kutin,
trgovec v Semeniški ulici št. 1
v lastni hiši kjer je »Trgovaška obrtna zadruga«

Odlikovana krojaška delavnica

Ant. Krašič

krojaški mojster v Vrtni ulici števil. 26.
Priporočajo se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Ima bogato zalogo vsakovrstnega blaga za vse letne čase in vsak stan. Gotove obleke lastnega izdelka kakor tudi površne suknje itd. Cene zmerne.

Ravnokar mi je dospelo sveže raznovrstno blago za nastopno pomladno sezono.

Izdelke iz lastnega blaga jamčim!

Spretnega pisarja (mundanta)

z lepo pisavo, sprejme takoj
pisarna dr. Dragotina Treo,
odvetnika v Gorici.

V najem se oddá

gostilna in prodajalnica z jestvinami v
Vipavski dolini (Goriško). Gostilna in
prodajalna sti na jako ugodnem, prometnem in lepem kraju. — Trgovini in
gostilni ni v bližini nobene konkurence.
Naslov pové upravništvo.

Premoženje

obsežno okoli 4 njiv zemlje, gozd,
vinograd in hišo ob glavni cesti v
Bukovici št. 62 je na

prodaj.

V bližini hiše je dobra pitna voda.

Dr. Marij Bresca

kirurški zdravnik

naznanje, da je otvoril svoj ambulatorij v
pritličju hiše št. 8. na cesti Frana Josipa,
kjer zdravi posebno bolezni v grlu nosu in
ušestih. — Sprejema od 10—11 dop. in
od 3—4 pop.

Sprejme se dobre zidarje!

Ponudbe je pošiljati na
naslov: Filip Supančič, Ljubljana, Rimska cesta 20.

Sprejme se na stanovanje in hrano

dva 10-14-letna dečka v dobro, pošteno
slovensko družino. Naslov pové upravništvo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporočajo

prijetna bela
in črna vina
iz vlpavskih,
furlanskih,

briskih, dalmatinskih in
istarskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Na stanovanje in hrano se sprejme kandidatinje.

Naslov pové upravništvo.

Oglas.

Semenj v Renčah, kateri je bil do sedaj 6. septembra vsakega leta, bode odslej dalje z dovoljenjem visokega c. kr. namestništva v Trstu vedno prvi ponedeljek v septembru vsakega leta.

Županstvo v Renčah,

dne 10. avgusta 1903.

Župan: **Merljak.**

Elegantne zalepke za

„Šaljivo pošto“

vedno v zalogi pri Iv. Bonaču v Ljubljani.

Cena 100 komadov K 3.—

Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz

v Gorici, Ozka ulica št. 1.

izvršuje vsa naročila spadajoča v kleparsko stroko z največjo natančnostjo. — Izvršuje vpeljavo in popravo strelododov.

Rimske toplice v Tržiču

(Monfalcone)

= in blatne kopelji =

priporočane po najboljših zdravniških protih bolečinam v bedrih, revmatizmu, ženskim boleznim itd. itd.

Dopolnilno zdravljenje: z elektriciteto, tako zvano »tremolaterapia in masažo«. Posvetovalni zdravnik dr. G. pl. Camti.

Zahtevajte

moj ilustrovani cenik z vsč kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalnih predmetov, katerega pošilja zastoj in poštne preste

Hanns Konrad,

tvornica ur in eksportna hiša
Most št. 249. — (Češko).

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5 %. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbo po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6 %, na menice 6 %, s 1/2 % uradnino. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.

Stanje 31. dec. 1902. (v kronah): Članov 1853 z deleži K=129.026. — Hranilne vloge 1.479.006 70. — Posojila 1.443.030 10 — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Rezervni zalog 63.050 90.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2 %, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5 %. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poročstvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje. Zadrugalniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. dec. 1903:

Deleži: a) podpisani	K 943.200—
b) vplačani	305.874-50
Dana posejila	1.248.171-07
Dopolnilni zaklad	244.139-23
Vloge	912.745-25

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanje trgovino pohištva trdke Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerne.

Delo je lično ter dobro osušeno.

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča tovarna stolov Fran Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imetelju in predstojnikom zavodov in sol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd.

natančno in trpežno izdelane stole, fotelja, vrtno stole, gugalnike, naslonjače itd. itd.

Blago je izdelano iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni barvi imitirano.

Največja izbira stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trstovine.

Na željo pošlje trdka najnovejše obširne cenike z nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastoj in franko.

Naročevalcem na debelo se dovoli znaten popust.

Priznanje Ilirskih testenin iz krogov veleposestva.

Gospo. loma

Žnideršič & Valenčič

Ilir. Bistrica.

Z Vašimi testeninami sem popolnoma zadovoljna, ker so res najizvrstnejše od vseh, kar sem jih poskusila.

Tolsti vrh (St. Jernej) Dolenjsko 12. januarja 1902.

Marija Rudež, grajščakinja.

Naznanilo.

Na mestni nižji realki v Idriji se prične šolsko leto 1903/4, v katerem se otvorita III. in pripravljavni razred, dne 18. septembra s slavnostno otvoritvijo novega realnega poslopja.

Sprejemni izpiti za vstop v I. razred se prične dne 18. septembra ob 8. uri dopoldne.

Učenci, ki želijo delati ta izpit, naj se oglašé v spremstvu svojih starišev ali njih namestnikov dne 13. septembra med 9. in 12. uro pri ravnateljstvu ter s seboj prinesó krstni list in obiskovalno izpričevalo.

Vnanji učenci se lahko oglašé k sprejemnim izpitom tudi pismeno, ako pošljejo pravočasno gori navedeni listini.

Učenci, ki želijo vstopiti v pripravljavni razred, iz katerega se lahko vstopi po ugodni razredbi brez sprejemnega izpita v I. razred zavoda, naj se oglašé, spremljani od svojih starišev ali njih namestnikov, dne 15. septembra od 9.—12. uro pri ravnateljstvu ter dokažejo s krstnim (rojstnim) listom, da so že izpolnili deveto leto svoje starosti, ali ga izpolnijo še v letu 1903, nadalje da so dovršili z dobrim uspehom III. razred ljudskih šol. Čitati in pisati morajo znati slovenski in nemški. Sprejem bo za vse začasen, pri komur se bo razvidelo v prvih šestih tednih, da ne more uspevati, bo moral zapustiti pripravljavni razred ter se vrniti na ljudsko šolo.

V II. in III. razred se bodo sprejemali učenci dne 16. in 17. septembra dopoldne.

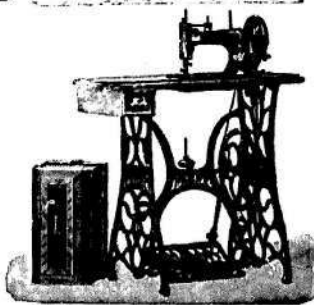
Pristojbine ni plačati nobene in tudi šolnine ni na zavodu.

V Idriji, dne 1. septembra 1903.

Ravnateljstvo.

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najboljši.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in d vsakega agenta, ki navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje niti v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res Pfaffovi šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s Pfaffovim.

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno, so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene, so posebno pripravljeni za umetno vezenje (rekanirenje) ter se poučuje brezplačno, prekosojo na dobroti vsako tovarno. Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati Pfaffove šivalne stroje.

Zaloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio štev. 1 SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokoles Nanska ulica 14.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Fran Melinek

krčmar in zidarski mojster na Vrhovljah št. 30 „Na Planini“ priporoča svojo

gostilno,

kjer toči pristna domača bela in črna vina in vedno sveže pivo. Ima izvrstno kuhinjo z mrzlimi in gorkimi jedili ter prenočišča za potnike in hleve za konje.

Cene zmerne.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Naznanilo.

Podpisani naznanjam slavn. občinstvu, da imam razun pekarije v Gorici v Raštelju št. 29, tudi

novu pekarijo v Kanalu

na glavnem trgu.

Priporočam domačinom ter rojakom po soški dolini vedno sveži kruh vsake vrste. Nadalje sprejemam tudi od zasebnikov kruh v peko, katerega spečem po ugodnih cenah. Imam tudi zalogo moke raznih vrst, po ugodnih cenah.

Jožef Valentinčič,

pekovski mojster v Gorici in v Kanalu.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjlee. — Rožni vencl. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejmih s in trglj ter na deželi. 2 35-8

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojanila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši: Gospodskih ulicah štev. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljše sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.